

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ (descriptive correlation research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ทักษะการคิด บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพ และหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ และความสัมพันธ์ระหว่างบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ

ลักษณะของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาล ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลหนองคาย โดยปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้ คือ หอผู้ป่วย ศัลยกรรมชาย หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง หอผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกและข้อ หอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง หอผู้ป่วยสูติกรรม หอผู้ป่วยนรีเวชกรรม หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 1 หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 2 หอผู้ป่วยตาคอจุก หอผู้ป่วยพิเศษ 60 เตียงและสงฆ์อาพาธ หอผู้ป่วยพิเศษ อาคาร 114 เตียง งานหอผู้ป่วยหนัก งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน งานห้องผ่าตัด งานวิสัญญี งานห้องคลอด งานผู้ป่วยนอกและคลินิกพิเศษ และสำนักงานฝ่ายการพยาบาล จำนวนรวมทั้งสิ้น 149 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน สถานที่ปฏิบัติงาน การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ การใช้คอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน และการประเมินความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ของพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2. สร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชไบน์ และไอเซ็น (Fishbein & Ajzen , 1975 ; Ajzen & Fishbein , 1980) แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 สอบถามทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติในด้าน

ความมีประสิทธิภาพ	จำนวน 6 ข้อ
ความเร็ว	จำนวน 4 ข้อ
การควบคุมต้นทุน	จำนวน 4 ข้อ
ความอรรถประโยชน์	จำนวน 5 ข้อ
ความทนทาน	จำนวน 3 ข้อ
ความกระตุ้นให้เกิดความเปลี่ยนแปลง	จำนวน 2 ข้อ

ข้อคำถามทั้ง 24 ข้อ จะเป็นข้อคำถามของแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะใช้คอมพิวเตอร์ และการประเมินคุณค่าที่จะใช้คอมพิวเตอร์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะใช้คอมพิวเตอร์ (behavioral beliefs) เป็นแบบสอบถามที่มีข้อคำถาม 24 ข้อ โดยเป็นข้อคำถามทางบวก 14 ข้อ และทางลบ 10 ข้อ

มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คำตอบ	คะแนนข้อความทางบวก	คะแนนข้อความทางลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

1.2 การประเมินคุณค่าที่จะใช้คอมพิวเตอร์ (outcomes evaluation) เป็นแบบสอบถามที่ให้พยาบาลวิชาชีพประเมินคุณค่าที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพที่สอดคล้องไปกับข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะใช้คอมพิวเตอร์ มีจำนวน 24 ข้อ เป็นข้อคำถามทางบวก 14 ข้อ และทางลบ 10 ข้อ

มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คำตอบ	คะแนนข้อความทางบวก	คะแนนข้อความทางลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

คะแนนของทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์ นำมาจากคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อของแบบสอบถาม ความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะใช้คอมพิวเตอร์ควบกับคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อของแบบสอบถามการประเมินคุณค่าที่จะใช้คอมพิวเตอร์ คะแนนที่ได้ก็นำมาหาค่าเฉลี่ยของแต่ละบุคคลโดยหารด้วยจำนวนข้อทั้งหมดของแบบสอบถามที่นำมาคูณกันเพื่อเป็นคะแนนทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์ โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับต่ำมาก
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับต่ำ
- คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับสูง
- คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับสูงมาก

ตอนที่ 2 บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพ ซึ่งกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อของพยาบาลวิชาชีพ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย/หัวหน้างาน พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค/ผู้ช่วยพยาบาล สมาคมพยาบาล สภาการพยาบาล โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ

2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงที่จะใช้คอมพิวเตอร์ (normative beliefs) เป็นแบบสอบถามที่ให้พยาบาลวิชาชีพประเมินว่าบุคคลต่างๆในกลุ่มอ้างอิงเห็นว่าสมควรหรือไม่สมควรที่พยาบาลวิชาชีพจะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพ มีจำนวน 7 ข้อ

มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับการรับรู้	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

2.2 แรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงที่จะใช้คอมพิวเตอร์ (motivative to comply) เป็นแบบสอบถามที่ให้พยาบาลวิชาชีพตอบว่าต้องการปฏิบัติตามที่บุคคลต่างๆในกลุ่มอ้างอิงคิดว่าพยาบาลวิชาชีพควรหรือไม่ควรกระทำเพียงใด ที่สอดคล้องไปกับข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงที่จะใช้คอมพิวเตอร์ มีจำนวน 7 ข้อ

มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับการรับรู้	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

คะแนนบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงที่จะใช้คอมพิวเตอร์ นำมาจากคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อของแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงที่จะใช้คอมพิวเตอร์คูณกับคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อของแบบสอบถามแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงที่จะใช้คอมพิวเตอร์ คะแนนรวมที่ได้นั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยโดยหารด้วยจำนวนข้อทั้งหมดของแบบสอบถามที่นำมาคูณกันของแต่ละบุคคลเพื่อเป็นคะแนนบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงที่จะใช้คอมพิวเตอร์

แล้วแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีอิทธิพลของบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงอยู่ในระดับต่ำมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีอิทธิพลของบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีอิทธิพลของบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีอิทธิพลของบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีอิทธิพลของบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงอยู่ในระดับสูงมาก

ตอนที่ 3 ความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพ (intentions) ประกอบด้วย ความตั้งใจที่จะใช้ในงานฐานข้อมูล งานเตรียมและพิมพ์เอกสาร งานวิเคราะห์และวิจัย งานรักษาพยาบาลผู้ป่วย และงานเผยแพร่ความรู้และให้ข้อมูล มีจำนวน 5 ข้อ

มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ความตั้งใจ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

การคิดคะแนนระดับความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพ คิดจากค่าเฉลี่ยของแต่ละบุคคล แล้วแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับต่ำมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับสูงมาก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) แบบสอบถามส่วนที่ 2 ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาล 3 ท่าน พยาบาลและแพทย์สาขาละ 1 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์และพัฒนาบุคลากรในโรงพยาบาลเพื่อนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในงานบริการสุขภาพ ทำการตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นในส่วนที่ 2 ได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 48 ข้อ ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index) เท่ากับ .84 แบบสอบถามตอนที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 14 ข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .85 แบบสอบถามตอนที่ 3 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .90 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือและนำไปใช้จริง

การหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารในโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' alpha coefficient) และกำหนดว่าควรได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอย่างน้อย .7 (Polit & Hungler, 1995, p. 352) สำหรับการศึกษาครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์เท่ากับ .90 บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพเท่ากับ .95 ความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพเท่ากับ .93 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมเท่ากับ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคนบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลหนองคาย เพื่อขออนุญาตและขอเอกสารประกอบและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ประสานงานกับกลุ่มงานการพยาบาล เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานงานกับหัวหน้าหอผู้ป่วย/หัวหน้างาน พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากพยาบาลวิชาชีพ ตลอดจนกำหนดขอรับแบบสอบถามคืนภายหลังจากแจกแบบสอบถามภายใน 1 สัปดาห์ เมื่อครบกำหนดไม่ได้รับคืนได้ทำการติดตามและกำหนดวันขอรับแบบสอบถามคืนอีกครั้ง ใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้นเป็นเวลา 2 สัปดาห์

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจำนวน 145 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.31 มาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ได้แบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนทั้งหมด 141 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.27

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC⁺ (statistical package for the social science / personal computer) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพวิเคราะห์โดย การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับของทัศนคติ บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
4. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับความตั้งใจ และความสัมพันธ์ระหว่างบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจที่จะนำคอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพ วิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ตามเกณฑ์ที่ ยุวดี ภาวษา และคณะ (2537) ให้ไว้ดังนี้

r มีค่าเท่ากับ 0	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
r มีค่าเท่ากับ 1	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์
r มีค่า 0.8 ถึง 0.9	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมาก
r มีค่า 0.4 ถึง 0.7	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันปานกลาง
r มีค่า 0.1 ถึง 0.3	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันน้อย